

PREDLOŠINJSKA DOGAĐANJA: „MULTIMEDIJALNA IZLOŽBA – ATELIER 122” I „RAZGOVOR S UMJETNICIMA: MORAL I ESTETSKI ODGOJ”

MIHAEL VRBANC
Filozofski fakultet,
Sveučilište u Zagrebu
mihaelvrbanec@gmail.com

Datuma 14. svibnja 2021. godine, neposredno prije, nažalost, odgođene 16. *Studentske bioetičke radionice* na Malom Lošinjju – organizirano kao *Predlošinjjsko događanje* u suradnji dvaju fakulteta, dogodilo se relativno malo, no iznimno zanimljivo, a po značaju i prilično važno, studentsko događanje.¹

Usred pukotine karantenskog razdoblja, mala vremenska oaza popuštanja epidemioloških mjera nakon teške pandemijske zime dopustila je da se u sklopu *Predlošinjjskih događanja* u Znanstvenom centru izvrsnosti za integrativnu bioetiku postavi izložba. Izložbi je prethodio „Razgovor s umjetnicima: moral i estetski odgoj”, koji je kao tadašnje „novo normalno” bio održan *online*. U razgovoru su sudjelovali Borna Ivanuša (Akademija likovnih umjetnosti, Sveučilište u Zagrebu), Monika Milas (Akademija likovnih umjetnosti, Sveučilište u Zagrebu), Ivan Šestan (Akademija likovnih umjetnosti, Sveučilište u Zagrebu) i Dora Šitum (Akademija likovnih umjetnosti, Sveučilište u Zagrebu), dok su razgovor vodili i moderirali Jan Defrančeski (Filozofski fakultet, Sveučilište u Zagrebu) i Mihael Vrbanc (Filozofski fakultet, Sveučilište u Zagrebu). Razgovor je tekao kroz puni sat, lako i brzo. Autori izložbe govorili su o ulozi umjetnosti u njihovim životima i kako su došli u doticaj s umjetničkom djelatnošću. Također, raspravljalo se o važnosti umjetnosti u strukturi obrazovanja i učinku umjetnosti na odgojne procese. Takvi razgovori uvijek su pogodni za same govornike jer imaju priliku reflektirati i artikulirati, kako za druge, tako i za sebe, svoj osobni stav prema umjetnosti i osvijetliti trenutno stanje vlastitog identiteta kao odraza stanja umjetnika u sebi. Razgovor se završio nekolicinom pitanja *online* slušatelja.

¹ Zbog neočekivanih organizacijskih poteškoća izazvanih pandemijom COVID-19, 16. *Studentska bioetička radionica* iznimno je održana u razdoblju od 10. do 13. listopada 2021. godine na Velom Lošinjju.

***

Prostor koji nije inicijalno namijenjen za izložbu, teškim uzdahom preuređenja odisao je novom namjenom, hrabro kao spreman antički lončar ili možda kovač u srčanoj borbi za svoj polis. Uspion na južnom boku zgrade – spretno prelomljen, dugački požarni put – koji je vodio ka galerijskom prostoru, odabran je – u širokom promišljanju uklopljenosti izložbe u realnu prostornu okolinu – kao najprikladnije rješenje ove robusno nepristupačne građevine, na čijem su vrhu ulazne dveri izložbe dočekane s mrakom.

Postupnom privikavanju na mrak, kao naglašenom karakteru prostora, prve doskaču velike projekcije vizuala Monike Milas, koje privlače gledatelja nadesno u prostoriju, gdje ga prožima mekoća crne, prelijevajuće organske deformacije u stiroporu i foliji, kojima se pletu tvarne grafike u prostoru postajući svojom prisutnošću intrinzičan dio svoje okoline – svojevrsne amorfnе organike.

Potom, prostorom natjeran, svjetlom navođen, a glazbom praćen intuitivno, nepogrešivim kružnim kretanjem, kroz raspored postava, dolazimo do radova Ivana Šestana, čija su razmatranja fundamentalnosti materije i njezina opstojanja u temeljima likovnosti, prikazana u dvama osnovnim djelima – portretu i triptihu. Triptih „-0+” i portret „Ivona” zrače primjesama suvremene originalnosti, a pritom neodoljivo podsjećaju na snažno naglašenu fantazmu magičnog realizma.

Karnevalsko razuzdanim kutom, usred džungle boje i kaosa, u akrobatsko balansiranoj estetici bunta i pomaknutosti, Borna Ivanuša uredno razbacuje svoje radove, prezrele za dječje zaigranosti i prelascivne za nevine putenosti, ostavljajući ih smiono kao konzumirane i odbačene igračke u izgubljenom kolopletu poznatog kaleidoskopa maničnih motiva.

Naposlijetku, ili na početku, ove kružno cjelovite izložbe, u staloženoj dinamici radova Dore Šitum, ječi disonanca na mozaičkome platnu postmodernizma, koji se reflektira kao ogledalo kroz povijesnu prizmu u današnju situaciju medijske sveprisutnosti. Poput eksplozivnog privida, svojim neredom djeluje umirujuće i umjetnički nadražuje titrave estetske doživljaje.

Iz izložbenog prostora izlazi se kao preliven glazbenim pokrovom Borne Kostelca – svjež i mokar na suho poslijepodnevno svibanjsko sunce.

Kolektiv 122 stvarao je zajedno za vrijeme korone. Primorani neizvjesnim stanjem u društvu, uspijevaju ostvariti zajedničko ozračje u kojemu stvaraju nešto manje od dvije godine. Naoko pronađeni upravo u snazi udruženja, ipak ne od-

stupaju od vlastite individualnosti, ne stapaju se u kolektivno djelo, nego crpe raznovrsnost iz rada kolektiva. Premda je potonji kolektiv imao samo jednu službenu zajedničku izložbu pod nazivom „122”, svojom prisutnošću zasigurno ostavlja trag – kako u kulturno-društvenoj, tako i u njihovoj osobnoj priči jednog vremena.

Sama činjenica izložbe kao umjetničkog odraza u današnjoj (tadašnjoj) normalnosti vrisak je bunta; štipanje vlastite svijesti da ne sanjamo, nego da smo budni – budni kroz ono umjetničko, ono iskonsko, odnosno da smo blagoslovljeni izložbom koja tek u retrospektivi dobiva značaj, kao i ovaj prikaz koji je tek dje-lić svjedočanstva njezine buduće vrijedne pozicije u sveopćem kontekstu vremena u kojem opstoji ovaj mali umjetnički otok začudnosti ostvarenjem izložbe u doba „ošturane” zbilje.

Kao iz ropotarnice izvedena, ova izložba bila je sjedaljka spasonosnog odmora, lahor zdravog povjetarca na umorna leđa i zajapurene obraze našeg duha koji je, ne znajući, žedao za nečim što, tek sada kao prošlo, može sagledati u punine navlastite važnosti i ljepote.

„Sama činjenica izložbe kao umjetničkog odraza u današnjoj (tadašnjoj) normalnosti vrisak je bunta; štipanje vlastite svijesti da ne sanjamo, nego da smo budni.”

MIHAEL VRBANC